
PŘIJATÉ TEXTY

P8_TA(2017)0242

Odolnosti jakožto strategická priorita vnější činnosti EU

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 1. června 2017 o odolnosti jakožto strategické prioritě vnější činnosti EU (2017/2594(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 21 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a na články 208, 210 a 214 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na Globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie zveřejněnou v červnu 2016,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. října 2012 s názvem „Přístup EU ke zvyšování odolnosti: poučení z krizí v oblasti zajišťování potravin“ (COM(2012)0586) a na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 19. června 2013 s názvem „Akční plán pro odolnost v zemích ohrožených krizí na období 2013–2020“ (SWD(2013)0227),
- s ohledem na závěry Rady ze dne 28. května 2013 o přístupu EU k odolnosti,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN A/RES/70/1 ze dne 25. září 2015 nazvanou „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“,
- s ohledem na rozhodnutí 1/CP.21 konference smluvních stran o vstupu v platnost Pařížské dohody o změně klimatu,
- s ohledem na sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030 přijatý na Třetí světové konferenci Organizace spojených národů o snižování rizika katastrof, jež se konala ve dnech 14.–18. března 2015 v japonském městě Sendaj,
- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 16. června 2016 s názvem „Akční plán pro sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030: přístup všech politik EU zohledňující rizika katastrof“ (SWD(2016)0205),
- s ohledem na zprávu generálního tajemníka Organizace spojených národů ze dne 23. srpna 2016 o výsledcích Světového humanitárního summitu (A/71/353),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 26. dubna 2016 s názvem „Důstojný život: místo závislosti soběstačnost. Násilné vysídlování a rozvoj“ (COM(2016)0234),
- s ohledem na svá dřívější usnesení, zejména usnesení ze dne 11. prosince 2013 o přístupu EU ke zvyšování odolnosti a snižování rizika katastrof v rozvojových zemích: poučení z krizí v oblasti zajišťování potravin¹, ze dne 16. prosince 2015

---

¹ Úř. věst. C 468, 15.12.2016, s. 120.

k přípravě na Světový humanitární summit: výzvy a příležitosti pro humanitární pomoc¹ a ze dne 14. února 2017 o přezkumu Evropského konsensu o rozvoji²,

- s ohledem na otázku předloženou Komisi ve věci zvyšování odolnosti jakožto strategické priority vnější činnosti EU (O-000033/2017 – B8-0313/2017),
  - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro rozvoj,
  - s ohledem na čl. 128 odst. 5 a čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že podle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) žije 1,6 miliardy lidí v 56 zemích označovaných za nestabilní³; vzhledem k tomu, že tato nestabilita je nejčastěji způsobena člověkem; vzhledem k tomu, že nestabilita zvyšuje zranitelnost obyvatelstva vinou různých faktorů, jakými jsou konflikt a nejistota, nedostatečný přístup ke zdravotní péči, násilné vysídlování, mimořádná chudoba, nerovnost, nedostatek potravin, ekonomické otřesy, špatná správa věcí veřejných, slabé státní instituce, korupce a beztrestnost a přírodní katastrofy umocněné dopadem změny klimatu; vzhledem k tomu, že zvyšování odolnosti je obzvláště důležité v situacích vyznačujících se nestabilitou, kterou OECD definuje pěti různými, avšak navzájem provázanými rozměry: ekonomickým, environmentálním, politickým, bezpečnostním a společenským;
- B. vzhledem k tomu, že v politikách EU i jiných mezinárodních organizací se koncepce odolnosti používá již řadu let a zdá se, že její pojetí se dále rozšiřuje; vzhledem k tomu, že v závěrech Rady z roku 2013 je odolnost chápána jako „schopnost jednotlivce, domácnosti, komunity, země nebo regionu připravit se na zátěž a otřesy, přestát je, přizpůsobit se jim a rychle se z nich zotavit, aniž by byly ohroženy dlouhodobé vyhlídky na rozvoj“;
- C. vzhledem k tomu, že Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU zařadila mezi pět priorit vnější činnosti EU „odolnost států a společností na východě a jihu od EU“ a odolnost chápe jako „schopnost států a společností reformovat se, a tak čelit vnitřním a vnějším krizím a zotavovat se z nich“; vzhledem k tomu, že globální strategie EU uvádí, že „základem odolného státu je odolná společnost, pro niž jsou příznačné demokracie, důvěra v instituce a udržitelný rozvoj“;
- D. vzhledem k tomu, že globální strategie EU dále uvádí, že EU „přijme společný přístup, pokud jde o humanitární, rozvojovou, migrační, obchodní a investiční politiku a politiky v oblasti infrastruktury, vzdělávání, zdravotnictví a výzkumu“ a bude se mimo jiné zabývat specificky uzpůsobenými politikami, které podporují inkluzivní a odpovědnou správu věcí veřejných, bude podporovat lidská práva, pokračovat v přístupech na místní úrovni založených na právech, pokud jde o reformu soudnictví a bezpečnostního a obranného sektoru, bude podporovat nestabilní státy, bojovat proti chudobě a nerovnosti, podporovat udržitelný rozvoj, prohlubovat partnerství s občanskou společností, podporovat reformní politiky v oblasti energetiky a životního prostředí a podněcovat k navrhování udržitelných řešení pro produkci potravin a využívání vody;
- E. vzhledem k tomu, že v rámci vnější činnosti EU je třeba uplatnit mnohostranný přístup, a vzhledem k tomu, že ho lze v souladu se zásadou soudržnosti politik ve prospěch rozvoje podpořit zvyšováním především rozvojové pomoci a v příslušných případech

---

¹ Přijaté texty, P8_TA(2015)0459.

² Přijaté texty, P8_TA(2017)0026.

³ OECD (2016), States of Fragility 2016: Understanding violence (Nestabilní státy 2016: Porozumět násilí), nakladatelství OECD, Paříž.

humanitární pomoci spolu s politikami v oblasti životního prostředí s jasným zaměřením na snižování zranitelnosti a rizika katastrof jakožto klíčových prostředků pro snižování humanitárních potřeb; vzhledem k tomu, že při zvyšování odolnosti, především posilováním udržitelného rozvoje, lidských práv a politického dialogu, zatímco zdokonalování systémů včasného varování a usilování o předcházení sociálním a ekonomickým otřesům, jako je hlad, nárůst nerovnosti, porušování lidských práv a násilné konflikty, a o případné řešení konfliktů, hraje ústřední roli také zahraniční a bezpečnostní politika EU;

- F. vzhledem k tomu, že EU by v rámci své vnější činnosti měla podporovat integrovaný přístup a zároveň posilovat svůj příspěvek k udržitelnému rozvoji a zohledňovat mandát a cíle jednotlivých politik, jak stanoví Smlouvy; vzhledem k tomu, že toto je obzvláště důležité v krizových situacích a v souvislosti s humanitární činností EU, kterou nelze považovat za nástroj krizového řízení a musí se řídit zásadami humanitární pomoci, v souladu s Evropským konsenzem o humanitární pomoci, a zaměřovat se na soudržnou, účinnou a kvalitní humanitární reakci; vzhledem k tomu, že EU by měla i nadále prosazovat dodržování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva všemi stranami konfliktů;
- G. vzhledem k tomu, že humanitární činnost by měla být ve shodě se souborem mezinárodně uznávaných norem a zásad, které jsou zahrnuty do „Kodexu chování pro mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a pro nevládní organizace pomoci při odstraňování následků katastrof“ a jsou ve velké míře obsaženy v „Humanitární chartě“;
- H. vzhledem k tomu, že zvyšování odolnosti je nutné chápat jako dlouhodobou snahu zakotvenou v podpoře udržitelného rozvoje, který může být udržitelný pouze tehdy, bude-li odolný vůči otřesům, tlakům a změnám; vzhledem k tomu, že část zahraniční politiky EU a programů rozvojové spolupráce podporující odolnost musí vycházet ze specifického kontextu a přispívat k posílení vnitrostátních strategií pro zvýšení odolnosti, které provádějí vlády partnerských zemí, jež jsou rovněž odpovědné vůči svým obyvatelům;
- I. vzhledem k tomu, že pochopení rizik, posilování řízení rizik a investice do systémů včasného varování a včasné reakce, předcházení a zmírňování rizika katastrofy v souladu prioritami sendajského rámce jsou klíčové pro dosažení odolnosti, a tedy zásadní pro splnění cílů udržitelného rozvoje;
- J. vzhledem k tomu, že jádrem přístupu EU ke zvyšování odolnosti by měl zůstat důraz na lidi a práce s orgány a kapacitami na podporu tohoto úsilí na celostátní, regionální a místní úrovni a také podpora ústřední úlohy organizací občanské společnosti a místních společenství;
- K. vzhledem k tomu, že přírodní nebo člověkem způsobené katastrofy mají rozdílný dopad na ženy, dívky, chlapce a muže, nerovnosti na základě pohlaví zhoršují dopad tlaků a otřesů a brání udržitelnému rozvoji;
- L. vzhledem k tomu, že v krizích a konfliktech trpí nejvíce ženy a dívky; vzhledem k tomu, že ženy a dívky jsou během katastrof i po jejich skončení neúměrně vystaveny zvýšenému riziku ve formě ztráty živobytí, bezpečí, a dokonce i života; vzhledem k tomu, že ženy a dívky čelí zvýšeným rizikům v důsledku vysídlování a zhroucení běžných struktur a podpory v oblasti ochrany; vzhledem k tomu, že v souvislosti s krizí pravděpodobnost znásilnění, pohlavního zneužívání a rizikového chování výrazně zvyšuje pravděpodobnost nechtěných těhotenství, pohlavně přenosných infekcí

a komplikací v oblasti reprodukčního zdraví;

- M. vzhledem k tomu, že posílení postavení žen je klíčové pro podporu odolnosti; vzhledem k tomu, že aby byly programy účinné, komplexní a udržitelné, musí si vybudovat a posílit odolnost a musí zahrnovat ženy a zároveň se soustředit na konkrétní schopnosti a způsoby zvládnání situace;
- N. vzhledem k tomu, že rodina představuje významnou instituci, pokud jde o zajištění nezbytných funkcí výroby, spotřeby, reprodukce a akumulace, které jsou spojeny s posílením společenského a hospodářského postavení jednotlivců a společností; vzhledem k tomu, že rodiny a jejich členové vytváří systémy podpůrné péče a jejich odolnost se odráží v zachovávání obvyklého vývoje, jež charakterizuje optimismus, vynalézavost a odhodlání navzdory nepříznivým okolnostem; vzhledem k tomu, že tyto silné stránky a zdroje umožňují jednotlivcům úspěšně reagovat na krize a výzvy;
- O. vzhledem k tomu, že přístup EU k odolnosti v rámci vnější činnosti EU by měl věnovat zvláštní pozornost nejzranitelnějším skupinám obyvatelstva, včetně nejchudších obyvatel, menšin, násilně vysídlených osob, žen, dětí, migrantů, lidí žijících s HIV, osob LGBTI a osob se zdravotním postižením a starších osob;
1. oceňuje, že globální strategie EU uznává, že je důležité podporovat odolnost a že ji stanovuje jako strategickou prioritu vnější činnosti EU; vítá kladný přínos, který může mít v partnerských zemích zvýšená pozornost věnovaná podpoře větší odolnosti v politické, diplomatické a bezpečnostní oblasti, avšak zdůrazňuje, že omezit odolnost pouze na tyto oblasti nelze;
  2. opětovně potvrzuje, že členské státy EU musí respektovat své závazky v rámci oficiální rozvojové pomoci a posilovat odolnost prostřednictvím své strategie a postupů plánování, co se týče rozvojové a humanitární pomoci; v této souvislosti zdůrazňuje význam rámce analýzy systémů odolnosti OECD, který pomáhá přeměňovat strategie na účinnější vícerozměrné programové plány napříč odvětvími;
  3. domnívá se, že stávající přístup EU k odolnosti, včetně závazků k řešení základních příčin krize a zranitelnosti, jak je stanoven ve sdělení Komise z roku 2012 a v závěrech Rady z roku 2013, zůstává v podstatě platný a mělo by se v něm pokračovat, avšak současně uznává, že poznatky získané při provádění této politiky je třeba začlenit do nového společného sdělení; je zvědav, jak sdělení zohlední jednotlivé prvky z hodnocení, jelikož k zásadnímu hodnocení má dojít až v roce 2018; domnívá se, že by měl být plně proveden akční plán na období 2013–2020 týkající se odolnosti;
  4. upozorňuje na vícerozměrnou – lidskou, ekonomickou, environmentální, politickou, bezpečnostní a společenskou – povahu odolnosti a oceňuje skutečnost, že se tato koncepce stává důležitým prvkem zahraniční a bezpečnostní politiky EU, rozvojové spolupráce i humanitární pomoci; zdůrazňuje, že je nutné dodržovat odlišný mandát a cíle každé politiky a zároveň podporovat jejich větší soudržnost směrem k udržitelnému rozvoji; připomíná, že je důležité zajistit zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje ve všech vnějších vztazích EU tím, že se zajistí, aby politiky EU nenarušovaly úsilí rozvojových zemí o dosažení cílů udržitelného rozvoje;
  5. vyzdvihuje především specifické postavení humanitární pomoci, neboť se musí řídit výhradně potřebami a musí se provádět s nejhlubší úctou k základním humanitárním zásadám lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti při respektování lidských práv, zakotvených v Ženevské úmluvě a jejích dodatkových protokolech; zdůrazňuje, že dodržování humanitárních zásad je nezbytné pro získání přístupu k obyvatelstvu, které potřebuje pomoc, a pro ochranu humanitárních pracovníků;

6. vítá skutečnost, že na poskytování humanitární pomoci ze strany EU a členských států, pokud jde o nezbytné lékařské ošetření včetně přístupu k bezpečnému přerušování těhotenství pro ženy a dívky, které se stanou oběťmi znásilnění v ozbrojených konfliktech, by se neměla vztahovat omezení uložená dalšími partnerskými dárci, ale mělo by namísto toho být v souladu s mezinárodním humanitárním právem;
7. zdůrazňuje skutečnost, že budování odolnosti v partnerských zemích je dlouhodobý proces, a že je tedy třeba jej začlenit do rozvojových programů, které zahrnují nezranitelnější části obyvatelstva, a do finančních závazků; zdůrazňuje, že by jej mělo zohlednit i nové společné prohlášení, a vyslovuje se pro podporu odolnosti jako zásadního prvku strategií udržitelného rozvoje v partnerských zemích, zejména v nestabilních státech; konstatuje, že tyto strategie musí být přizpůsobené konkrétním okolnostem a v souladu s mezinárodně dohodnutými zásadami účinnosti rozvojové pomoci: odpovědnost partnerských zemí, které jsou příjemci podpory, za rozvojové priority (včetně uvedení do souladu s vnitrostátními rozvojovými strategiemi), zaměření na výsledky, inkluzivní partnerství a transparentnost a odpovědnost; vyzdvihuje v tomto ohledu důležitou úlohu sledování a dohledu, kterou mají Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty a občanská společnost;
8. naléhavě žádá Komisi, aby zahrnula odolnost a její vícerozměrnou povahu jako klíčový prvek do svého politického dialogu s rozvojovými zeměmi;
9. zdůrazňuje celkový význam společného plánování činností EU v oblasti odolnosti v rámci její humanitární a rozvojové pomoci s cílem zajistit co největší doplňkovost, omezit roztržitost pomoci a zajistit, aby se krátkodobé činnosti staly základem pro střednědobé a dlouhodobé intervence;
10. zdůrazňuje význam poskytování technické pomoci nejméně rozvinutým zemím a nestabilním státům, zejména pokud jde o udržitelné obhospodařování půdy, zachování ekosystémů a dodávky vody, neboť to je základ, aby bylo možno získat prospěch jak pro životní prostředí, tak pro lidi, kteří na něm závisejí;
11. připomíná, že s největší pravděpodobností budou značné dopady katastrof na svém příjmu a blahobytu nadále pociťovat chudí lidé; trvá na tom, že prvotním a jednotlívým cílem rozvojové spolupráce EU je tedy vymýcení chudoby v kontextu udržitelného rozvoje s cílem zajistit důstojnost a přijatelný život pro všechny;
12. upozorňuje na to, že při budování odolnosti má velký význam snižování rizika katastrof; vyzývá EU, aby v novém společném sdělení podpořila zvyšování odolnosti v souladu se závazky ze sendajského rámce pro snižování rizika katastrof prováděné prostřednictvím sendajského akčního plánu Komise podporujícího informovaný přístup k riziku katastrof ve všech politikách EU a aby pro tuto prioritu zajistila dostatečné zdroje; zdůrazňuje, že řízení rizika je velmi důležité k dosažení udržitelného rozvoje, a vyzývá k rozvoji místních a vnitrostátních strategií pro snižování rizika katastrof podporujících začlenění a k rozvoji celospolečenského přístupu ke všem rizikům v rámci řízení rizika katastrof, pokud jde o omezení zranitelnosti a zvýšení odolnosti; vyzývá k posílení vazeb mezi snižováním rizika katastrof, přizpůsobováním se změně klimatu a městskými politikami a iniciativami;
13. žádá, aby zvyšování osobní odolnosti a odolnosti jednotlivých společenství a důraz na zranitelné skupiny – včetně nejchudších vrstev společnosti, menšin, rodin, žen, dětí, migrantů, lidí žijících s HIV, LGBTI osob, osob se zdravotním postižením a starších osob – zůstaly jádrem podpory odolnosti v rámci vnější činnosti EU; vyzdvihuje ústřední úlohu, kterou při budování odolnosti hraje občanská společnost a místní

komunity; zdůrazňuje rovněž význam shromažďování a šíření roztríděných údajů o zranitelných skupinách k lepšímu porozumění a řešení jejich situace;

14. poukazuje na to, že budování účinné odolnosti musí uznávat význam rodin a podporovat jejich schopnost pohlit otřesy;
15. vyzývá k plánování zohledňujícímu rovnost žen a mužů, které posiluje účast žen a řeší zájmy žen při rozvíjení jejich odolnosti vůči katastrofám a změně klimatu a které zaručuje práva žen, včetně vlastnických práv a bezpečné držby půdy, včetně vody, lesů, bydlení a dalších statků;
16. vyzývá k dalšímu úsilí zaměřenému na zvýšení přístupu žen a dívek k výchově ke zdraví a sexuálnímu zdraví, plánování rodiny, prenatální péči a k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům zejména s cílem vyřešit z velké části nesplněný 5. rozvojový cíl tisíciletí týkající se zdraví matek včetně snížení kojenecké a dětské úmrtnosti a zamezení vysoce rizikových porodů;
17. zdůrazňuje význam přístupu ke zdravotní péči a službám, jako je voda, hygienická zařízení a hygiena v krizových situacích, jakož i dlouhodobé komunitní plánování v oblasti zdraví;
18. konstatuje, že pro řadu nestabilních a konfliktem zasažených zemí i pro jejich sousedy představuje násilné a zdlouhavé vysídlení obzvláště velkou výzvu; zdůrazňuje, že ochrana vysídlených osob musí být zaručena bezpodmínečně a budování odolnosti a soběstačnosti dotčených komunit a jejich hostitelských společenství je mimořádně důležité, jak uvádí sdělení Komise s názvem „Důstojný život“; připomíná význam soběstačnosti při podpoře důstojnosti a odolnosti;
19. zdůrazňuje, že je třeba rozšířit Úmluvu o uprchlících a úmluvu z Kampaly tak, aby se vztahovaly také na ochranu a pomoc vysídleným osobám po celém světě a na osoby postižené jinými formami násilí, jako je obchodování s lidmi, genderové násilí, neboť mohou mít opodstatněnou obavu z pronásledování nebo jim může hrozit vážná újma;
20. uznává, že důležitým rozměrem odolnosti je odolnost jednotlivých států, a zdůrazňuje, že odolnost a stabilita zemí přímo souvisí s dodržováním lidských práv, stavem demokracie, právním státem a řádnou správou věcí veřejných, důvěrou ve státní instituce a jejich odpovědností vůči občanům dané země, ale především s individuálním i spolkovým zapojením občanů do hledání možných řešení, což jsou cíle, které je třeba prosazovat a bránit při provádění globální strategie EU; zdůrazňuje význam posílení základních veřejných služeb, jako je školství, zdravotnictví, voda a hygienická zařízení, za účelem zvýšení odolnosti;
21. upozorňuje na to, že koncepce odolnosti by si měla v rámci vnější činnosti EU zachovat celosvětový zeměpisný rozsah; konstatuje, že zvyšování odolnosti by se mělo stát cílem podpory lidských práv a udržitelného rozvoje v partnerských zemích a nemělo by se omezovat pouze na zeměpisné oblasti, které čelí bezpečnostním krizím s bezprostředním dopadem na EU; zdůrazňuje, že podpora odolnosti by měla každopádně stanovit priority a zvláštní pozornost věnovat nejméně rozvinutým zemím, nestabilním státům a zemím potýkajícím se s opakovanými a sezonními krizemi a zároveň řešit hlavní příčiny krizí, především podporou činností v oblasti prevence a připravenosti;
22. vyzdvihuje význam systémů včasného varování a schopností v oblasti včasné reakce jakožto mechanismů pro podporu odolnosti a vyzývá EU ke zvýšenému úsilí v této oblasti, zejména co se týče prosazování užší spolupráce mezi různými aktéry na místě,

především v delegacích EU, a vypracovávání společných analýz v nestabilních situacích a výměn v rámci regionů náchylných k přírodním katastrofám, které řeší podobná rizika, což by napomohlo lépe porozumět a lépe koordinovat reakce všech politik EU a opatření orgánů EU a členských států;

23. žádá, aby se na podporu odolnosti jako na jednu ze strategických priorit EU přidělily dostatečné zdroje; uvítal by před příštím víceletým finančním rámcem strategické úvahy o tom, jak může EU účinněji využívat stávajících nástrojů vnějšího financování a inovačních mechanismů a zároveň je i nadále uvádět do souladu s mezinárodně dohodnutými zásadami účinnosti rozvojové pomoci s cílem systematicky zapracovat odolnost do strategií a programů pro rozvoj a pomoc; upozorňuje na to, že činnosti lze financovat z různých nástrojů, které se mohou vzájemně doplňovat, a zdůrazňuje, že hlavním cílem prostředků získaných z nástrojů pro rozvojovou spolupráci musí zůstat i nadále snižování chudoby;
24. zdůrazňuje, že je třeba zdokonalit a rozšířit vzdělávání v souvislosti s katastrofami a krizemi a zlepšit šíření, shromažďování a předávání informací a znalostí, které pomohou vybudovat odolná společenství a podporovat změny v chování a kulturu připravenosti na katastrofy;
25. vybízí k intenzivnější spolupráci v oblasti odolnosti mezi veřejným a soukromým odvětvím; připomíná v této souvislosti význam sdělení Komise s názvem „Posílení úlohy soukromého sektoru při dosahování udržitelného růstu podporujícího začlenění v rozvojových zemích“; vyzývá Komisi, aby usnadnila další zapojení soukromého sektoru tím, že vytvoří pobídky a správné prostředí k tomu, aby se soukromé subjekty zapojily do budování odolnosti a snižování rizika v partnerských zemích;
26. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a místopředsedkyni Komise, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.